

Ігор КРИСОВАТИЙ

кандидат економічних наук, доцент, Західноукраїнський національний університет,
Тернопіль, Україна, i.krysovaty@wunu.edu.ua
ORCID ID: 0000-0002-4063-6324

ІННОВАЦІЙНІ РЕЗЕРВИ РОЗВИТКУ УРБАНІСТИКИ: КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ

Вступ. Питання урбанізації та становлення урбаністики як науки, що досліджує складні взаємозв'язки між містами, їх населенням та навколишнім середовищем, набуває все більшого значення і стає глобальним трендом. Інноваційні резерви розвитку урбаністики є ключовими для забезпечення стійкого зростання міст, підвищення якості життя їх мешканців та оптимізації використання ресурсів. Управлінський і фінансовий аспекти цих інновацій є невід'ємними складовими процесу, адже вони визначають ефективність впровадження нових рішень і технологій.

Мета – науково обґрунтувати поняття та складові інноваційних резервів розвитку урбаністики, проаналізувати їх компоненти й особливості формування в управлінському та фінансовому контекстах.

Результати. Уточнено сутність поняття “інноваційний резерв розвитку”, охарактеризовано сутність урбаністики з позицій міждисциплінарного дискурсу. Визначено особливості управлінського та фінансового аспектів розвитку урбаністики. Запропоновано науково-теоретичний підхід визначення інноваційних резервів розвитку сучасної урбаністики з урахування фінансового та управлінського аспектів.

Висновки. Дослідження інноваційних резервів розвитку урбаністики в управлінському та фінансовому контексті є надзвичайно актуальним і вимагає комплексного підходу, що сприятиме сталому розвитку міст та покращенню життя їх мешканців. Управлінський аспект охоплює розробку стратегій, які дають змогу інтегрувати інновації у міську інфраструктуру та послуги, що передбачає не лише адаптацію нових технологій, а й активну участь громади в ухваленні рішень, що, своєю чергою, сприяє соціальній згуртованості. Фінансовий аспект більшою мірою стосується інвестицій у розвиток міського середовища, залучення приватних партнерів та використання інноваційних фінансових інструментів. У цьому контексті важливо забезпечити збалансування між державним та приватним фінансуванням, що сприятиме реалізації амбітних проєктів з максимальною вигодою для громади.

Ключові слова: інноваційна активність, інновації, інноваційний розвиток, урбаністика, цифрова економіка, цифрові технології, фінансова система, резерви розвитку, розвиток міст.

Табл.: 2, рис.: 1, бібл.: 14.

Ihor KRYSOVATYY

Ph. D. (Economics), Assoc. Prof., West Ukrainian National University, Ternopil, Ukraine,
i.krysovatty@wunu.edu.ua
ORCID ID: 0000-0002-4063-6324

INNOVATIVE RESERVES OF URBAN DEVELOPMENT: CONCEPTUAL FOUNDATIONS

Introduction. In today's changing conditions, as well as under the influence of digitalization and globalization, the question of urbanization and the formation of urbanism is gaining more and more importance as a science that investigates the complex relationships between cities, their population and the environment. Innovative reserves of urban development are key to ensuring the sustainable growth of cities, improving the quality of life of their residents, and optimizing the use of resources. Management and financial aspects of these innovations are integral components of the process, because they determine the effectiveness of the implementation of new solutions and technologies.

The purpose of the article is to determine the main innovative reserves of urban development and analyze its managerial and financial aspects.

Results. In the presented study, the essence of the concept of "innovative reserve of development" is clarified, the essence of urban planning as a modern phenomenon of urban development is characterized. Features of management and financial aspects of urban development are determined. A scientific-theoretical approach to the definition of innovative reserves for the development of modern urban planning, taking into account financial and managerial aspects, is proposed.

Conclusions. Thus, the study of innovative reserves of urban development in the managerial and financial context is extremely relevant and requires a comprehensive approach that will contribute to the sustainable development of cities and the improvement of the lives of their residents.

The management aspect includes the development of strategies that allow for the integration of innovations into urban infrastructure and services, which involves not only the adaptation of new technologies, but also the active participation of the community in decision-making, which, in turn, promotes social cohesion.

The financial aspect, in turn, concerns investments in the development of the urban environment, the involvement of private partners and the use of innovative financial instruments. In this context, a balance between public and private funding is important, which will allow the implementation of ambitious projects with maximum benefit for the community.

Keywords: innovative activity, innovations, innovative development, urbanism, digital economy, digital technologies, financial system, development reserve, urban development.

JEL Classification: A10; F10; F30; G10; G19; G28.

Постановка проблеми. Урбаністика, як наука про міське середовище, стає все більш важливою у сучасному світі, де швидкі темпи урбанізації і глобальні виклики (такі, як зміна клімату, збільшення кількості населення та обмеженість ресурсів) вимагають нових підходів до управлін-

ня містами. Інноваційні резерви розвитку урбаністики охоплюють широкий спектр технологій і стратегій, що здатні трансформувати міське середовище та підвищити якість життя його мешканців. Важливими аспектами цього процесу є управлінський і фінансовий підходи, які забезпечують ре-

алізацію інновацій у практичному середовищі.

Актуальність дослідження інноваційних резервів розвитку урбаністики зумовлена кількома факторами. По-перше, сучасні міста стикаються з численними викликами: перевантаженням інфраструктури, забрудненням довкілля, соціальною нерівністю та необхідністю забезпечення комфортного життєвого середовища. Інновації в управлінні міським розвитком можуть стати ключовими для ефективного вирішення цих проблем.

По-друге, фінансові аспекти інновацій в урбаністиці є критично важливими для забезпечення сталого розвитку. Успішне фінансування інноваційних проєктів, залучення приватних інвестицій та використання сучасних фінансових інструментів відкривають нові можливості для реалізації ідей, які покращують інфраструктуру і послуги в містах.

По-третє, зростаюча роль технологій, таких як інтернет-речей, аналітика даних і розумні системи управління, створює нові можливості для оптимізації міських процесів. Однак їх впровадження вимагає не лише технічних знань, а й ефективного управлінського підходу, що враховує потреби громади та забезпечує її участь у процесах ухвалення рішень.

Отже, дослідження інноваційних резервів у сфері урбаністики, з акцентом на управлінський та фінансовий аспекти, є надзвичайно важливим для формування стійких, інклюзивних і розумних міст, що відповідають вимогам сучасності та забезпечують високий рівень життя для своїх мешканців.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика поєднання інновацій з урбаністикою відображена широким спектром досліджень, що свідчить про зацікавленість сучасних економістів цим питанням. Проте варто зауважити, що в роботах

дослідників відсутнє комплексне висвітлення цього питання, лише окремі складові зазначеної проблематики знайшли своє місце в широкому загалі робіт українських і зарубіжних науковців.

Так, окремі питання фінансової безпеки, розвитку цифрового простору міст відображено в працях О. Десятнюк, М. Наumenко, І. Литовченко, О. Бекетова [1], О. Десятнюк, А. Крисоватого, О. Птащенко, О. Кириленко [2].

Особливості розвитку підприємницьких структур в містах в умовах цифровізації, трансформаційних та інфраструктурних змін досліджували J. Doran, N. McCarthy, M. O'Connor [3], О. Птащенко, Н. Резнікової, О. Іващенко [4], Л. Сімків [5], M. Rüßmann [6], А. Крисоватий [7] та ін.

Вплив інклюзії на урбаністику й інноваційний розвиток відображено в наукових працях M.-J. Gallego-Losada, A. Montero-Navarro, E. García-Abajo, R. Gallego-Losada [8], J. Gupta, V. Cornelissen, M. Ros-Tonen [9], А. Крисоватого, О. Десятнюк, О. Птащенко [10], А. Кожина [11], І. Цимбалюка [12] та ін.

Особливості становлення урбанізації та урбаністики, зародження новітніх smart-міст подано в роботах D. Harvey [13] та R. Florida [14].

Аналіз публікацій доводить широту спектра проблематики окресленого питання та через трансформацію сучасного глобального економічного простору дає змогу поглибити його дослідження.

Мета статті полягає в науковому обґрунтуванні поняття та складових інноваційних резервів розвитку урбаністики, аналізі їх компонентів й особливостей формування в управлінському та фінансовому контекстах.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасна урбаністика переживає період динамічних змін, які зумовлені гло-

балізацією, цифровізацією, технологічними інноваціями та зростаючими соціальними викликами. Міста, які традиційно є центрами економічного, культурного та соціального життя, в умовах трансформаційного простору сьогодення стикаються з новими реаліями, які вимагають переосмислення традиційних підходів щодо їх розвитку. Зростання чисельності населення, збільшення міських територій та необхідність забезпечення раціонального використання ресурсів ставлять перед суспільством нагальне питання адаптації до швидких змін навколишнього середовища.

Варто зауважити, що сучасна урбаністика акцентує увагу на інтеграції різних аспектів розвитку міст: від екологічної сталості та соціальної інклюзії до технологічних інновацій та культурного збагачення. Впровадження розумних технологій, таких як інтернет-речей і системи управління великими даними, дає змогу містам ставати більш ефективними й адаптивними. Однак поряд з можливостями постають і нові виклики, такі як: забруднення довкілля, нерівність у доступі до ресурсів та послуг, а також необхідність залучення громади до процесів ухвалення управлінських рішень.

Однією з основних тенденцій у розвитку сучасної урбаністики є перехід до концепції “розумних міст”, які активно використовують технології для покращення міського середовища. Ця, зокрема, так звана автоматизація процесів управління, а також моніторинг інфраструктури в режимі реального часу, впровадження систем збору й аналізу даних для ухвалення обґрунтованих управлінських рішень. Саме вони дають змогу оптимізувати транспортні потоки, зменшити енергоспоживання, покращити якість повітря та зробити міста більш зручними для їх мешканців.

Водночас не менш важливим аспектом є екологічна складова розвитку міст, що пе-

редбачає зростання усвідомленого впливу людської діяльності на навколишнє середовище, спонукає до впровадження зелених технологій та практик. Відновлювальні джерела енергії, зелені зони, екологічні будівлі – все це стає невід’ємною частиною сучасного урбаністичного ландшафту. Саме тому сьогодні міста все частіше розглядають як екосистеми, які мають забезпечувати баланс між урбанізацією та природою.

Соціальна інклюзія є ще одним важливим аспектом сучасної урбаністики. Процеси урбанізації часто призводять до соціальної нерівності, тому важливо забезпечити рівний доступ до ресурсів та послуг для всіх мешканців населених пунктів. Участь громади в плануванні та розвитку міського середовища сприяє створенню більш гармонійних і справедливих міст, де будуть враховуватися потреби різних соціальних груп.

Сучасна урбаністика вимагає комплексного підходу, що поєднує управлінські, фінансові, екологічні та соціальні аспекти. Саме тому, спираючись на теоретичні та практичні дослідження економістів [3; 5; 6; 7; 13; 14], надалі визначимо поняття “урбаністика” як науковий напрям, що вивчає процеси формування, розвитку і функціонування міст, взаємозв’язки між міським середовищем, населенням і глобальним економічним простором, а також охоплює різні аспекти, такі як планування міської інфраструктури, соціальна організація, економічний розвиток, екологічні проблеми та культурні особливості міського життя. Основними завданнями урбаністики є: дослідження демографічних, економічних і соціальних тенденцій у містах; розробка стратегій та проєктів для оптимізації використання території, поліпшення якості життя мешканців і сталого розвитку; формування політик і практик, які забезпечують ефективне функціонування міських систем; впровадження нових технологій

і підходів для вирішення актуальних проблем міст [13; 14].

Отже, урбаністика є міжгалузєвою сферою, що поєднує елементи архітектури, соціології, економіки, екології та політики з метою створення комфортних, стійких та інклюзивних міських середовищ.

Однією з основних складових розвитку урбаністики є інновації та інноваційний розвиток в загальному його розумінні. Спираючись на дослідження провідних науковців [5; 6; 7], під інноваціями надалі будемо розуміти багатоаспектний процес створення, впровадження та розповсюдження нових або значно покращених товарів, послуг, технологій чи процесів, які мають споживчу цінність; їхня мета – отримання позитивного ефекту (економічного, соціального, екологічного та ін.), що приносить користь суспільству. Інновації можуть бути: продуктові, процесні, технологічні, соціальні, екологічні. Загалом вони є двигуном економічного зростання, оскільки допомагають адаптуватися до умов на ринку, які постійно змінюються, підвищують конкурентоспроможність і створюють нові можливості для бізнесу і суспільства.

Необхідно також зазначити, що сучасне тлумачення розвитку – це процес зміни, вдосконалення або прогресу, що охоплює різні аспекти життя, зокрема економічний, соціальний, політичний, культурний та екологічний [6; 7]. Загалом поняття розвитку сьогодні характеризується кількісними та якісними змінами, що сприяють підвищенню рівня добробуту, покращенню життєвих умов і загальному зростанню можливостей індивідів та суспільств. Основні складові охоплюють: економічний, соціальний, політичний, культурний та екологічний розвиток. Саме тому розвиток є комплексним і багатогранним процесом, який потребує взаємодії між різними складовими суспільного життя для досягнення стійких і позитивних змін.

Отож, спираючись на категоріальний базис побудови, під поняттям “інноваційний розвиток” надалі будемо розуміти процес впровадження нових ідей, технологій або методів, які сприятимуть покращенню продуктивності, якості товарів і послуг, а також підвищенню конкурентоспроможності суб’єктів господарювання і галузей. Інноваційний розвиток може охоплювати різні аспекти, зокрема: технологічні, процесні, продуктові, соціальні, екологічні інновації.

Інноваційний розвиток є важливим фактором економічного зростання, оскільки він забезпечує адаптацію до швидких змін ринку та допомагає зберегти конкурентоспроможність. Він також вимагає активної участі всіх учасників суспільного процесу: від держави та бізнесу до наукових установ і громадських організацій, що дає змогу створити сприятливе середовище для впровадження інновацій.

Варто зазначити, що під резервами розвитку можливо прийняти потенційні можливості або ресурси, які можуть бути використані для підвищення ефективності, продуктивності та конкурентоспроможності у різних сферах [3; 5; 6; 7]. Їхня сутність полягає у здатності забезпечувати додаткові можливості для зростання та прогресу. Вони можуть проявлятися у різних формах і на різних рівнях, включаючи економічний, соціальний, технологічний та екологічний аспекти. Основні елементи резервів розвитку охоплюють: екологічні, економічні, технологічні, соціальні, організаційні. Їх використання є важливим елементом стратегічного планування, що дає змогу адаптуватися до умов, що постійно змінюються, та забезпечувати стійкий розвиток.

Отож, дослідивши окремі поняття категоріального базису, дамо визначення поняття “інноваційні резерви розвитку”. Надалі під цим терміном будемо розуміти потенційні можливості та ресурси, які мо-

жуть бути використані для впровадження нових ідей, технологій і методів у процесах економічного, соціального та технологічного зростання. Зазначені резерви можуть проявлятися в різних формах і сприяти підвищенню ефективності, продуктивності та конкурентоспроможності. Основні компоненти інноваційних резервів розвитку подано в табл. 1.

Зауважимо, що інноваційні резерви розвитку є критично важливими для забезпечення стійкого зростання в сучасних умовах. Їх ефективне використання вимагає комплексного підходу, що охоплює співпрацю між державою, бізнесом і науковими установами, а також активну участь громади. Це дасть змогу створити середовище, сприятливе для інновацій, що забезпечить підвищення якості життя та конкурентоспроможності.

Якщо розглядати два важливих аспекти інноваційних резервів розвитку урбаністики – управлінський та фінансовий, то варто зауважити, що вони є особливими векторами, які забезпечують трансформацію урбаністики в сучасних умовах.

Управлінський аспект резервів розвитку урбаністики охоплює стратегії, інструменти та підходи, які дають змогу максимізувати використання доступних ресурсів та досягти сталого розвитку. Основні компоненти

управлінського аспекту містять: стратегічне планування, інтеграцію секторів економіки, залучення громадськості, системи моніторингу, системи оцінювання, комплекс інноваційних рішень.

Отже, управлінський аспект резервів розвитку урбаністики є ключовим для успішного впровадження інновацій та забезпечення сталого розвитку міст. Ефективне управління вимагає інтеграції стратегій, залучення всіх учасників процесу та постійного моніторингу результатів, що дає змогу максимізувати використання ресурсів і досягти високої якості життя для мешканців міста.

Фінансовий аспект резервів розвитку урбаністики охоплює ресурси, механізми та стратегії фінансування, які дають можливість забезпечити необхідні інвестиції для удосконалення міської інфраструктури, послуг і соціальних ініціатив. Основні компоненти фінансового аспекту подано в табл. 2.

Фінансовий аспект резервів розвитку урбаністики є ключовим для забезпечення реалізації інноваційних проєктів і підтримки сталого розвитку міст. Ефективне управління фінансовими ресурсами, залучення різноманітних джерел фінансування та використання сучасних фінансових інструментів дає змогу оптимізувати інвестиції в

Таблиця 1

Основні компоненти інноваційних резервів розвитку*

Компонент	Особливості компонента
Технологічні інновації	автоматизація, цифровізація та використання штучного інтелекту
Наукові дослідження та розробки	співпраця між науковими установами та бізнесом, що може суттєво посилити інноваційний потенціал
Людські ресурси	інвестиції в навчання і розвиток співробітників
Фінансові ресурси	державне фінансування, приватні інвестиції або краудфандинг
Соціальні інновації	програми соціального підприємництва та ініціативи, що залучають громаду до процесу ухвалення рішень
Екологічні інновації	впровадження зелених технологій і практик

*Складено на основі [1–2; 5–7; 10; 14].

Таблиця 2

Компоненти фінансового аспекту інноваційних резервів розвитку урбаністики*

Компонент	Складові компонента
Джерела фінансування	державне фінансування місцеві бюджети приватні інвестиції міжнародна донорська допомога і гранти
Фінансові інструменти	облігації розвитку зелені облігації краудфандинг
Управління фінансовими ресурсами	бюджетне планування фінансова прозорість
Оцінка та моніторинг	аналіз ефективності витрат контроль за фінансовими потоками

*Складено на основі [1–2; 5–7; 9; 11].

міську інфраструктуру та соціальні ініціати-
ви, покращуючи якість життя мешканців.

На основі вищезазначеного можна за-
пропонувати науково-теоретичний підхід до
визначення інноваційних резервів розвитку
сучасної урбаністики з урахуванням фінан-
сового та управлінського аспектів (рис. 1).

Науково-теоретичний підхід до визна-
чення інноваційних резервів розвитку су-
часної урбаністики з урахуванням фінансо-
вого та управлінського аспектів дає змогу
створити цілісну модель, яка забезпечить
стійкий та ефективний розвиток міського
середовища. Це вимагає комплексного під-

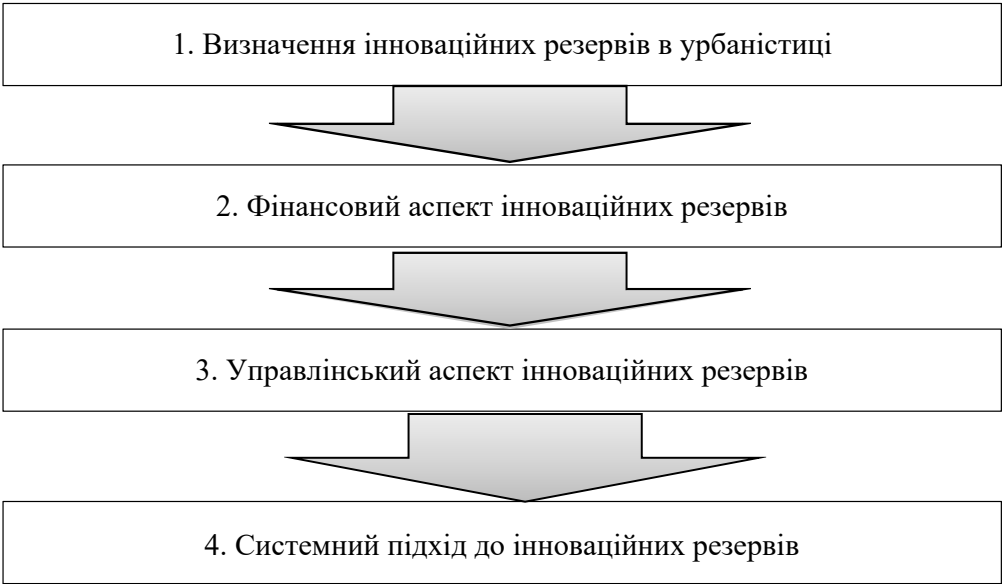

Рис. 1. Послідовність реалізації науково-теоретичного підходу до визначення інноваційних резервів розвитку сучасної урбаністики*

*Побудовано автором.

ходу, що охоплює співпрацю всіх учасників процесу, а також активне залучення громади до прийняття рішень.

Висновки. Підсумовуючи вищезазначене, можна зробити відповідні висновки.

По-перше, інноваційні резерви розвитку урбаністики є ключовими для створення стійких, комфортних і ефективних міських середовищ. Ефективна реалізація цих резервів вимагає взаємодії всіх учасників процесу, зокрема державних структур, бізнесу і громади, що, своєю чергою, дає можливість адаптуватися до викликів сучасності та забезпечити якість життя для майбутніх поколінь. Саме тому інноваційні резерви розвитку урбаністики вимагають комплексного підходу, який поєднує управлінські та фінансові аспекти, що сприяє ефективності реалізації проєктів та сталому розвитку міського середовища.

По-друге, забезпечення доступу до різноманітних джерел фінансування, таких як державні і приватні, міжнародні інвестиції, а також використання нових фінансових інструментів (зелені облігації, краудфандинг) є критично важливим для впровадження інновацій у містах.

По-третє, розробка чітких стратегій, активна участь громади у процесах ухвалення рішень та крос-секторальна співпраця між державними, приватними та науковими установами сприяють підвищенню управлінської ефективності та легітимності проєктів, а постійний моніторинг та оцінка реалізації проєктів дають змогу своєчасно коригувати стратегії, оцінювати ефективність використання ресурсів і підвищувати довіру населення до управлінських структур.

По-четверте, інноваційні проєкти мають враховувати соціальні потреби та забезпечувати інклюзивний підхід, що підвищить їхній вплив на розвиток громади. Зокрема, формування інноваційної та інклюзивної культури в містах, що охоплює підтримку

нових ідей і технологій, формування політики, що сприяє рівним можливостям для всіх громадян й активному розвитку урбаністичних ініціатив, у підсумку забезпечить підвищення якості життя мешканців громади.

Список використаних джерел

1. Desyatnyuk O., Naumenko M., Lytovchenko I., Beketov O. *Impact of digitalization on international financial security in conditions of sustainable development. Problemy Ekorozwoju/Problems of Sustainable Development*. 2024. № 1. P. 104–114. URL : <https://ph.pollub.pl/index.php/preko/article/view/5325/4341>.
2. Desyatnyuk O., Krysovatty A., Ptashchenko O., Kyrylenko O. *Financial security in the conditions of globalization: strategies and mechanisms for the protection of national interests*. *Econ. Aff.* 2024. № 69. P. 261–268. URL : <https://ndpublisher.in/admin/issues/EAv69n1z1.pdf>.
3. Doran J., McCarthy N., O'Connor M. *The role of entrepreneurship in stimulating economic growth in developed and developing countries*. *Cogent Economics & Finance*. 2018. Vol. 6. Iss. 1. Art. 1442093. <https://doi.org/10.1080/23322039.2018.1442093>.
4. Птащенко О., Резнікова Н., Іващенко О. *Міжнародні стратегічні альянси в умовах цифрових трансформацій і розвитку ринку даних. Європейський науковий журнал економічних та фінансових інновацій*. 2023. № 2. С. 214–227. <https://doi.org/10.32750/2023-0218>. URL : <https://journal.eae.com.ua/index.php/journal/article/view/250>.
5. Сімків Л.Є. *Ринкова інфраструктура: елементи та значення в ринковій економіці. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2020. № 4. С. 3–7. URL : [https://ird.gov.ua/sep/sep20204\(144\)/sep20204\(144\)_003_SimkiVL.pdf](https://ird.gov.ua/sep/sep20204(144)/sep20204(144)_003_SimkiVL.pdf).
6. Rüßmann M. *Industry 4.0: The future of productivity and growth in manufacturing industries*. *The Boston Consulting Group. Inc.* 2015. URL : https://www.bcg.com/publications/2015/engineered_products_project

[business_industry_4_future_productivity_growth_manufacturing_industries.](#)

7. Крисоватий А. І., Сохацька М. О., Скавронська І. В. та ін. Четверта промислова революція: зміна напрямів міжнародних інвестиційних потоків: монографія / за наук. ред. А. І. Крисоватого та О. М. Сохацької. Тернопіль: Осадця Ю. В., 2018. 480 с.

8. Gallego-Losada M.-J., Montero-Navarro A., García-Abajo E., Gallego-Losada R. Digital financial inclusion. Visualizing the academic literature. *Research in International Business and Finance*. 2023. Vol. 64. URL : <https://doi.org/10.1016/j.ribaf.2022.101862>.

9. Gupta J., Cornelissen V., Ros-Tonen M. Inclusive development. *Encyclopedia of Global Environmental Governance and Politics*. Cheltenham, 2015. P. 35–44.

10. Крисоватий А., Десятнюк О., Птащенко О. Digital inclusion: financial and marketing aspects. *Журнал стратегічних економічних досліджень*. 2023. № 3. С. 93–102. URL : <https://econ-vistnyk.knutd.edu.ua/wp-content/uploads/sites/17/2023/08/3-2023-10.pdf>. DOI: [10.30857/2786-5398.2023.3.10](https://doi.org/10.30857/2786-5398.2023.3.10).

11. Кожина А. В. Фактори інклюзивного місцевого розвитку: підходи до класифікації. *Вісник Національної академії державного управління при Президенті України. Державне управління*. 2018. № 4. С. 21–30.

12. Цимбалюк І. Концептуальні засади інклюзивного розвитку регіону в умовах фінансової децентралізації. *Інноваційна економіка*. 2019. № 5–6. С. 125–132.

13. Harvey D. *Rebel cities: from the right to the city to the urban revolution*. London. New York: Verso, 2013. 208 p.

14. Florida R. *The rise of the creative class. And how it's transforming work, leisure and everyday life*. Basic Books, 2003. 434 p.

References

1. Desyatnyuk, O., Naumenko, M., Lytovchenko, I., Beketov, O. (2024). *Impact of digitalization*

on international financial security in conditions of sustainable development. Problemy Ekorozwoju/ Problems of Sustainable Development, 1, 104–114. Available at: <https://ph.pollub.pl/index.php/preko/article/view/5325/4341>.

2. Desyatnyuk, O., Krysovaty, A., Ptashchenko, O. and Kyrylenko, O. (2024). Financial security in the conditions of globalization: strategies and mechanisms for the protection of national interests. *Econ. Aff.*, 69, 261–268. Available at: <https://ndpub-lisher.in/admin/issues/EAv69n1z1.pdf>.

3. Doran, J., McCarthy, N., O'Connor, M. (2018). The role of entrepreneurship in stimulating economic growth in developed and developing countries. *Cogent Economics & Finance*, 6 (1), 1442093. <https://doi.org/10.1080/23322039.2018.1442093>.

4. Ptashchenko, O., Reznikova, N., Ivashchenko, O. (2023). Mizhnarodni stratehichni aliansy v umovakh tsyfrovykh transformatsii i rozvytku rynku danykh [International strategic alliances in the context of digital transformations and data market development]. *Yevropeyskyi naukovy zhurnal ekonomichnykh ta finansovykh innovatsii – European Scientific Journal of Economic and Financial Innovations*, 2, 214–227. <https://doi.org/10.32750/2023-0218>. Available at: <https://journal.eae.com.ua/index.php/journal/article/view/250>

5. Simkiv, L. Іе. (2020). Rynkova infrastruktura: elementy ta znachennia v rynkovii ekonomitsi [Market infrastructure: elements and significance in a market economy]. *Sotsialno-ekonomichni problemy suchasnoho periodu Ukrainy – Socio-Economic Problems of the Modern Period of Ukraine*, 4, 3–7. Available at: [https://ird.gov.ua/sep/sep20204\(144\)/sep20204\(144\)_003_SimkivL.pdf](https://ird.gov.ua/sep/sep20204(144)/sep20204(144)_003_SimkivL.pdf)

6. Rüßmann, M. *Industry 4.0: The future of productivity and growth in manufacturing industries*. The Boston Consulting Group. Inc. 2015. Available at: https://www.bcg.com/publications/2015/engineered_products_project_business_industry_4_future_productivity_growth_manufacturing_industries.

7. Krysovaty, A. І., Sokhatska, O. М., Skavronska, І. V. and others. (2018). *Chetverta promys-*

lova revoliutsiia: zmina napriamiv mizhnarodnykh investytsiinykh potokiv [The fourth industrial revolution: changing the direction of international investment flows]. A. I. Krysovaty and O. M. Sokhatska (Ed.). Ternopil: Osadtsa Yu. V. [in Ukrainian].

8. Gallego-Losada, M.-J., Montero-Navarro, A., García-Abajo, E., Gallego-Losada, R. (2023). Digital financial inclusion. Visualizing the academic literature. *Research in International Business and Finance*, 64. Available at: <https://doi.org/10.1016/j.ribaf.2022.101862>.

9. Gupta, J., Cornelissen, V., Ros-Tonen, M. (2015). Inclusive development. *Encyclopedia of Global Environmental Governance and Politics*. Cheltenham.

10. Krysovaty, A., Desyatnyuk, O., Pta-shchenko, O. (2023). Digital inclusion: financial and marketing aspects. *Zhurnal stratehichnykh ekonomichnykh doslidzhen – Journal of Strategic Economic Research*, 3, 93–102. Available at: <https://econ-vistnyk.knutd.edu.ua/wp-content/uploads/sites/17/2023/08/3-2023-10.pdf>. DOI: [10.30857/2786-5398.2023.3.10](https://doi.org/10.30857/2786-5398.2023.3.10).

11. Kozhyna, A. V. (2018). *Faktory inkluzyvnoho mistsevoho rozvytku: pidkhody do klasyfikatsii* [Factors of inclusive local development: approaches to classification]. *Visnyk Natsionalnoi akademii derzhavnoho upravlinnia pry Prezidentovi Ukrainy. Derzhavne upravlinnia – Bulletin of the National Academy of Public Administration under the President of Ukraine. Public administration*, 4, 21–30 [in Ukrainian].

12. Tsymbalyuk, I. (2019). *Kontseptualni zasady inkluzyvnoho rozvytku rehionu v umovakh finansovoi detseentralizatsii* [Conceptual principles of inclusive development of the region in the conditions of financial decentralization]. *Innovatsiina ekonomika – Innovative Economy*, 5–6, 125–132 [in Ukrainian].

13. Harvey, D. (2013). *Rebel cities: from the right to the city to the urban revolution*. London. New York.

14. Florida, R. (2003). *The rise of the creative class. And how it's transforming work, leisure and everyday life*. Basic Books.